№ 82 (867)
ЈУԋ
16 лун
1938 во

Ставԏстранајасса проԉетаріјјас, ӧтувтчӧј!

Комі Комсомоԉец

Гаԏет леԅӧны
ВЛКСМ
Комі Обком
ԁа Сыктывкарса
Горком

Вреԁіԏеԉјаслӧн ԁа ԃіверсантјас лӧн гнуснӧј банԁа

Талун Комі АССР Верховнӧј Суԁлӧн Спецкоԉԉегіја восса суԁебнӧј заседаԋіје вылын кутас віԁлавны ԃелӧ контрреволуционнӧј вреԁіԏелскӧј ԃіверсіоннӧј группалыс, коԁі уна во чӧж нуӧԁіс поԁрывнӧј уж міјан республікаса вӧр промышԉенностын. Банԁітјас Поԉаков, Ԃјачков, Покровскіј, Вішԋевскіј, Челвоков, Іссар, коԁјас сувтасны сӧветскӧј суԁ воԅӧ, вӧр промышԉенностса веськӧԁлана постјас вылӧ суј-сӧмӧн зіլліսны кістны вӧр промышԉенност, быԁногыс орӧԁны вӧрлеԅан ԁа вӧркылӧԁан планјас олӧмӧ пӧртӧм.

Наӧн веськӧԁлісны нароԁлӧн ӧні разоблачітӧм врагјас Іванов, Конторін, Макејев, коԁјас вӧчісны став поԁлостсӧ, меԁым вылужітчыны асланыс хоԅајевјас воԅын—фашістјас воԅын. І тајӧ контрреволуционнӧј банԁаыс фашістскӧј шпіонјас, ԃіверсантјас веськӧԁӧм улын асланыс вреԁіԏелскӧј ужын цеԉӧн ԋінӧм мӧԁторсӧ, кыԅі міјан странаын капіталізм восстановітӧм, ставсӧ сіјӧ, мый завоујтӧма рабочӧј классӧн ԁа ужалыс јӧз массајасӧн сӧветскӧј власт војас чӧжӧн, жугӧԁӧм, ез пуктывлыны.

Најӧ пуктылісны аслыныс цеԉӧн быгӧԁны Комі АССР ԏерріторіја вылыс вӧр промышԉенностлыс сырјевӧј база хішщніческӧј експлоатаціја нуӧԁӧмӧн, ԉесосечнӧј фонԁ разіпалӧмӧн, массӧвӧј вӧр пӧжарјас умышԉенноја вӧчалӧмӧн ԁа паськӧԁӧмӧн.

Најӧ пуктылісны аслыныс цеԉӧн быԁногыс орӧԁны вӧрлеԅан ԁа вӧркылӧԁан программајас тыртӧм, вӧр промышԉенностын анԏімеханізаторскӧј уж нуӧԁӧмӧн, механіԅірованнӧј базајас вреԁіԏелскӧја стрӧіталӧм, орӧԁны „Коміԉес" трестлыс фінансӧвӧј состојаԋіје. Најӧ зілісны созԁајтны вӧрлеԅысјас ԁа мукӧԁ рабочӧјјас костын ԋеԁовольство. Налыс преступԉеԋіјејас ӧԏі лыԁӧԁӧмыс кыпӧԁӧ быԁ ужалыс мортын лӧглун на ԁорӧ. Ԋі ӧԏі сӧветскӧј граждаԋін ыжыԁ лӧглунтӧг оз вермы каԅтывны налыс презреннӧј ԋімјас. Ӧԁ најӧ асланыс вреԁіԏелскӧј ужӧн стремітчісны сыӧ, меԁым мырԁԃыны комі ужалысјӧзлыс шуԁа олӧмсӧ, коԁӧс сетіс большевістскӧј партіја, нароԁјаслӧн вожԃ веліскӧј Сталін.

Томјӧз, став комі нароԁ, јеԃінодушнӧја корӧны сӧветскӧј суԁлыс пріменіԏны тајӧ презреннӧј преԁаԏеԉјаслы сӧветскӧј законлыс став чорыԁлунсӧ, наказітны најӧс налӧн преступԉеԋіјејас серԏі. Томјӧз прівеԏствујтӧны славнӧј чекістјасӧс, коԁјас сыԃа віскӧны соціалізмлыс завојеваԋіјејас.

Томјӧз, став комі нароԁ, јешщӧ топыԁа котыртчасны большевістскӧј партіја гӧгӧр і кыпӧԁасны нӧшта вылӧ асьныс уж проізвоԁіԏелност быԁ участокын. Најӧ нӧшта вылӧ кыпӧԁасны асьныс бԃіԏелност, најӧ оз вунӧԁны Сталін јортлыс капіталістіческӧј окружеԋіје јылыс інԁӧԁјас.

Сӧветскӧј нароԁлӧн морално-політіческӧј јеԃінство ԋекоԁӧн жугӧԁны поԅтӧм. Сіјӧ топыԁа котыртчӧма большевістскӧј партіја, сылӧн Сталінскӧј Централнӧј Коміԏет гӧгӧр.

Комі нароԁ, кыԅі і став сӧветскӧј нароԁ, локтӧ аслас власт верховнӧј орган бӧрјысан лунӧ јеԃінӧјӧн, сплоченнӧјӧн. Сіјӧ јуԋ 26-ӧԁ лунӧ РСФСР-са ԁа Комі АССР-са Верховнӧј Сӧветјасӧ бӧрјысан лунӧ сетас асьыс гӧлӧсјассӧ коммуніст ԁа беспартіјнӧјјас блок канԃіԁатјас вӧсна ԁа сіјӧн нӧшта ӧтчыԁ петкӧԁлас большевістскӧј партіја ԁорӧ, веліскӧј Сталін ԁорӧ асьыс раԃејтӧмсӧ, асьыс преԁанностсӧ.

Меԁ помнітасны врагјас, мый сіјӧ, коԁі кыпӧԁас кісӧ сӧветјаслӧн веліскӧј страна вылӧ, большевікјас партіја вылӧ, міјан шуԁа олӧм вылӧ, сіјӧ лоӧ разԁавітӧма.

Соціалізмлӧн веліскӧј страна ԋепобеԃімӧј! Ԋепобеԃім могучӧј сӧветскӧј нароԁ, коԁі побеԁоносьӧја мунӧ Ԉенін—Сталін партіја знамја улын аслас шуԁ туганјасӧ, аслас коԋечнӧј целӧ—коммунізмӧ.

Англіјаын томјӧзлӧн мітінг

ЛОНԀОН, 13. Лонԁоныи состоітчіс томјӧзлӧн массӧвӧј мітінг, кытӧні прісутствујтісны уна сікас јуношескӧј организацијајаспыс преԁставіԏеԉјас. Зал вӧлі тырӧма. Уна со желајушщӧј ез вермыны сурԋы залас. Мітінг вылын вӧлі прімітӧма сецӧм требоваԋіјејас: странајаслыс ԋезавісімост ԁорјӧм, торјӧн Чехословакіјалыс, актівнӧј тыԋ агрессіјалы паныԁ, іспанскӧј правіԏелстволы оружије ԋӧбны разрешітӧм, Італіјалы, Германіјалы ԁа Јапоԋіјалы креԃітјас ԁа зајомјас сеталӧм запреԏітӧм, Ԉіга націја јонмӧԁӧм ԁа странајас костын, коԁјас соблуԁајтӧны межԁунароԁнӧј право, економіческӧј сотруԃнічество лӧсӧԁӧм.

(ТАСС)

Александра Алексејевна ПОԈЕШЩІКОВА, чужлӧма 1902-ӧԁ воын, ВКП(б) шлен, ужалӧ Комі АССР-са зԁравоԏԁелын јуралысӧн. Комі АССР Верховнӧј Сӧветса ԃепутатӧ канԁіԁат 13-ӧԁ номера Палса ізбіраԏелнӧј округ куԅа.

Александра Ԋіколајевна КОРЫТОВСКАЈА, чужлӧма 1903-ӧԁ воын, ВКП(б) шлен, ужалӧ ВКП(б) Јемԁінса рајкомын секретарӧн. Комі АССР Верховнӧј Сӧветса ԃепутатӧ канԁіԁат 55-ӧԁ номера Јемԁінса ізбіраԏелнӧј округ куԅа.

„Лоа нароԁлӧн верӧнӧј слугаӧн"

Јуԋ 14-ӧԁ лунӧ Сталін ԋіма колхозса клубын состоітчіс встреча Ізкарізбіраԏелнӧј участокса бӧрјысысјаслӧн РСФСР Верховнӧј Сӧветса ԃепутатӧ асланыс канԃіԁат Г. В. Ветошкін јорткӧԁ. Прісутствујтісны 200 морт. Ветошкін јорт, коԁӧс пӧса встреԏітісны бӧрјысысјас, собраԋіје вылын выступітіс речӧн.

Г. В. Ветошкін јорт речыс

Ыжыԁ честӧн уԁостоітінныԁ менӧ ті, бӧрјысыс јортјас, РСФСР Верховнӧј Сӧветса ԃепутатӧ канԃіԁатӧн вылвіԋітӧмӧн. Ме шуԁа, мый аслам скромнӧј ужӧн кужі завојујтны народлыс ԁоверіјесӧ. Ме шуԁа, мый імеіта поԅанлун ужавны нароԁ благо вылӧ, ужавны соціалістіческӧј роԃінаса Верховнӧј Сӧветын, став вынӧс ԁа кужанлунјасӧс сетны аслам нароԁлы.

Менам ԃеԁ ԋі батъ—крестаԋін-беԁԋакјас ез вермыны мӧвпавны, мый најӧ вермасны лоны госуԁарственнӧј ԃејаԏеԉјасӧн. Најӧ ез імеітны гӧлӧс вылӧ право. Комі нароԁ ԅоԋнас ојсіс царскӧј самоԃержавіје нартітӧм улын. Сӧмын сӧветскӧј власт дырјі мі аԅԅім шуԁа ԁа ԁолыԁ олӧм. Сіјӧн ташӧм пӧса комі нароԁ чолӧмалӧ сӧветскӧј властӧс, Ԉенін — Сталін ԋепобеԃімӧј партіјаӧс ԁа СССР-са нароԁјаслыс раԃејтана вожԃ, учіԏеԉ веліскӧј Сталін јортӧс. (**Бурнӧј аплоԁісментјас**).

Роԃінаса поԁлӧј ізменԋікјас — троцкістско-бухарінскӧј шпіонјас кӧсјылісны мырԁԃыны комі нароԁлыс шуԁа ԁа гажа олӧм. Но налы ез уԁајтчы асьныс пеж планјассӧ пӧртны олӧмӧ. Комі нароԁ ӧтлаын славнӧј сӧветскӧј развеԁкакӧԁ ерԁӧԁіс најӧс.

Нӧшта ыжыԁ лӧглунӧн ме кута тышкасны нароԁ врагјаскӧԁ, кута тышкасны нӧшта бур ԁа ԁолыԁ олӧм вӧсна. Ме лоа нароԁлӧн верӧнӧј слугаӧн. Меԁ олас міјан учіԏеԉ ԁа ԁруг веліскӧј Сталін! (**Бурнӧј аплоԁісментјас**).

★

Ветошкін јорт выступітӧм бӧрын рајујыс речјасӧн выступајтісны Ізкар ізбіраԏелнӧј участокса бӧрјысысјас.

— Мі раԃејтам Ветошкінӧс,—віԏаліс колхоԅнік Іван Алексејевіч Ԃомін,—кыԅі комі нароԁлыс меԁбур піӧс, преԁаннӧј большевікӧс, коԁі став вынсӧ сетӧ соціалізм побеԁа вӧсна. Јуԋ 26-ӧԁ лунӧ, кыԅі ӧтӧ морт, мі, Ізкар участокса бӧрјысысјас мунам ізбіраԏелнӧј урнајас ԁінӧ ԁа сетам асьным гӧлӧсјас Геннаԃіј Васіլјевіч Ветошкін јорт вӧсна.

Ԋамфорнӧј баԅіլік

КРАСНОԀАР, 14. Красноԁарскӧј крајса колхозјас помалісны 300 гектар площаԁ вывса грунтӧ камфорнӧј баԅілік саԃітӧм. Тајӧ—ценнӧј ԉекарственнӧј културa, коԁі сетӧ камфорнӧј выј. Мунісны зерјас. Саԃітӧмыс быԁмӧ бура.

(ТАСС).

Стоԉіцаса ізбіраԏелнӧј округјасын

Матыстчӧ РСФСР-са Верховнӧј Сӧветӧ бӧрјысан лун.

Стоԉіцаса ужалыс јӧз ыжыԁ кыпыԁлунӧн лӧсӧԁчӧны тајӧ історіческӧј лун кежлас.

Сталінскӧј ізбіраԏелнӧј округса бӧрјысысјас поԁробнӧја велӧԁӧны ԃепутатӧ асьныс канԃіԁатлыс, первојја всенароԁнӧј канԃіԁатлыс—Сталін јортлыс олӧмсӧ ԁа ужсӧ. Налы тајын ыжыԁ отсӧг сетӧ сталінскӧј ВКП(б) рајкомӧн котыртӧм выставка, коԁлӧн експонатјасыс петкӧԁлӧны Сталін јортлыс олан тујсӧ ԁа революционнӧј тышсӧ. Татчӧ орјавліտны локтӧны рабочӧјјас, служашщӧјјас, ԁомохоԅајкајас, пӧрыс јӧз і томјӧз. Выставка вылӧ волісны-нін екскурсіјајасӧн 11 участокјасыс бӧрјысысјас, фабрікајасса ԁа завоԁјасса рабочӧјјаслӧн группајас, агітаторјас, пенсіоԋерјаслӧн кымынкӧ группа ԁа с. в.

Луныс лунӧ Кујбышевскӧј ізбіраԏелнӧј округса 4 сурс агітатор ԁа 125 ԁовереннӧј морт нуӧны асьныс большевістскӧј кыв бӧрјысысјас пасьыԁ масса пӧвсӧ. Округын леԅысьӧ 200 стенгаԅета. Агітпунктјасӧн котырталӧм екскурсіјајас ԁа массовкајас кыскӧны уна сурс бӧрјысысјасӧс. Бӧрја шојччан лунӧ вывті уԁачнӧја муналісны Москва—Волга канал куԅа екскурсіјајас, вӧрын массовкајас, папанінскӧј выставка вылӧ ԁа політіческӧј муԅејӧ волӧм.

(ТАСС)

164

СТАԈІН — МІЈАН ПОБЕԀАЈАСЛӦН ТВОРЕЦ

Стаԉін—побеԁајас вԁохновԉајтыԍ

„Јортјас, мі сувтім развіԏіјелӧн выԉ полосаӧ.

Мі побеԃітім!

Коԁлы-жӧ мі објазанӧԍ тајӧ веԉікӧј побеԁајаснас?

Тајӧн мі објазанӧԍ веԉічајшӧј мортлы, веԉікӧј геԋіјлы—Ԉеԋінлы. (**Ԃеԉегатјас сувтӧны, бурнӧј овација. Воԅӧ став совешщаԋіје, сувтӧмӧн, реч помастӧԇ кывзӧ Орджоԋікіԇе јортӧс**).

Мі објазанӧԍ Ԉеԋінлы сіјӧн, мыј сіјӧ котыртіс парԏіја, нуӧԁіс сіјӧс побеԁаыԍ, побеԁаӧ, нуӧԁіс Октабрскӧј лунјас пыр, нуӧԁіс сіјӧс гражԃанскӧј војна пыр, сӧветскӧј власт ԁорјӧмӧн. Мі ставнас тајӧн објазанӧԍ Ԉеԋін јортлы, став немјасса веԉічајшӧј јӧзјас пӧвсыԍ веԉікӧјлы. (**Бурнӧј овација. Залын ԁыр лӧԋавтӧм аплоԃісментјас**).

Мі објазанӧԍ сылы, коԁі Ԉеԋінлы вӧлі первој отсасыԍӧн. Мі објазанӧԍ тајӧн Стаԉінлы! (**Буԁнӧј овација, горӧԁӧмјас: „Ура!, „Меԁ олас СТАԈІН јорт!“**).

Кор Асыввылын колӧ вӧлі ԁорјыны странаӧс Колчаклӧн полчішщејасыԍ, Ԉеԋін мӧԁӧԁіс сетчӧ асԍыс Стаԉінӧс, і Колчакӧс вӧлі грӧмітӧма! (**Бурнӧј аплоԃісментјас**).

Кор колӧ вӧлі Лун вылын ԁорјыны Сӧветскӧј госуԁарствоӧс Ԃеԋікініԍ, Ԉеԋін мӧԁӧԁіс сетчӧ асԍыс Стаԉінӧс, і Ԃеԋікінӧс вӧлі грӧмітӧма! (**Бурнӧј аплоԃісментјас**).

Кор колӧ вӧлі грӧмітны Јуԃеԋічӧс ԁа ԁорјыны Ԉеԋінграԁ, Ԉеԋін мӧԁӧԁіс сетчӧ асԍыс Стаԉінӧс, і Јуԃеԋічӧс вӧлі грӧмітӧма! (**Бурнӧј аплоԃісментјас**).

Кор колӧ вӧлі грӧмітны Врангеԉӧс, Ԉеԋін мӧԁӧԁіс сетчӧ асԍыс Стаԉінӧс, і врагӧс вӧлі грӧмітӧма ԁа вӧтлӧма Чорнӧј мореӧ Стаԉін јорт геԋіаԉнӧј веԍкӧԁлӧм улын! (**„Ура“ горӧԁӧмјас. Стаԉін јорт чест куԅа овација кыссӧ ԋекымын мінут**).

Ԉеԋін кулӧм бӧрын, кор колӧ вӧлі ԁорјыны ԉеԋінізм троцкістјасыԍ, ԅіновјевецјасыԍ, камеԋевецјасыԍ ԁа став маԍта мукӧԁ оппортуԋістјасыԍ,—парԏіјалӧн јурнуӧԁысӧ сувтіс Стаԉін—Ԉеԋінлыԍ ԃелӧ воԅӧ нуӧԁыԍ, коԁі грӧмітіс ԉеԋінізмлыԍ став врагјассӧ ԁа вајӧԁіс парԏіјаӧс ԁа странаӧс веԉічајшӧј побеԁајасӧ. (**Бурнӧј овација. „Ура“ горӧԁӧмјас**).

Тајӧ мерзавецјасыс, тајӧ ԋегоԃајјасыс, револуціјалӧн тајӧ грӧмітӧм врагјасыс асланыс пораже ԋіје вӧсна вочавіԅісны мијанлы сіјӧн, мыј мијан раԁјасыԍ ԋещыштісны меԃбурјас пӧвсыԍ ӧԏіӧс, раԃејтана мијан јортјас пӧвсыԍ ӧԏіӧс—Кіров јортӧс, но боԉшевістскӧј раԁјас ез ԁрӧгԋітны. Меԁ вірӧн соԉкјалӧ мијан ԍӧлӧм, мыј Кіров мијан пӧвсын абу, абу Кіров, коԁі парԏіјалӧн XVII-ӧԁ сјезԁ вылын тајӧ трібуна вывсаԋыс шуліс: „Кыԇі окота овны ԁа овны!“ (**Залын траурнӧј лӧԋлун**).

Воштӧм ыжыԁ, но боԉшевістскӧј парԏіја, боԉшевістскӧј страна мунӧ век воԅӧ. І ԋекоԁі ԁа ԋінӧм сіјӧс оз сувтӧԁ! (**Ԃыр ԋужалан аплоԃісментјас**).

Мијан страна інԁустріаԉіԅірујтӧма Стаԉін јортӧн, а тајӧ, јортјас, ез сещӧм кокԋыԁ вӧв. Сіјӧс, мыј јылыԍ мі ӧні ԍорԋітам, вӧлі ез сещӧм кокԋыԁ вӧчны. Ӧні поԅӧ гӧрԃітчыны побеԁајасӧн, но меԃым получітны сіјӧ побеԁајассӧ, колӧ вӧлі венны уна паԁмӧԁјас ԁа ԍӧкыԁјас. Но мијан вӧлі асланым знаменосец Стаԉін јорт, і мі побеԃітім! (**Бурнӧј аплоԃісментјас**).

Кор чукӧртчіс Т хоԅајственԋікјаслӧн первој ставсојузса конференција 1931 воԍа февраԉын Стаԉін јорт Колоннӧј зал трібуна вывсаԋ шуіс: мі коԉім 50—100 во вылӧ; мі ԁолженӧԍ мунны тајӧ расстојаԋіјесӧ 10 воӧн. Ԉібӧ мі вӧчам тајӧс, ԉібӧ мијанӧс вермасны.

1931 воын, кор ԉока муніс произвоԁственнӧј план тыртӧм, Стаԉін јорт хоԅајственԋікјас совешщаԋіје вылын, мијан парԏіјалӧн Централнӧј Коміԏет залын, ԋеуна шӧјӧвошыԍ хоԅајственԋікјасӧс вооԁушевітӧмӧн, шуіс, мыј мијан программалӧн реаԉностыс—сіјӧ ловја јӧз, сіјӧ мі тіјанкӧԁ, ԁа ԍетіс мијанлы знамеԋітӧј квајт історіческӧј условіје, коԁјас вӧліны мијан знамјаӧн, мијан программаӧн побеԁоноснӧј тышын.

І талун, кор увԍаԋ кыпӧԁчіс стахановецјаслӧн выԉ веԉікӧј ԁвіжеԋіје,—тајӧ ԁвіжеԋіјеыс, Стаԉін јорт јурнуӧԁӧмӧн, мӧԁӧԁчас воԅӧ ԍеміміԉнӧј восковјасӧн!

Меԁ олас мијан веԉікӧј ԉеԋінскӧј парԏіја!

Меԁ олас мијан рабочӧј класс!

Меԁ олас мијан учіԏеԉ, вожԃ, мијан Стаԉін јорт! (**Бурнӧј аплоԃісментјас. „Ура“ горӧԁӧмјас**).

Ура Стаԉін јортлы!

(**Бурнӧј аплоԃісментјас. Ԃыр лӧԋавтӧм овација. Горӧԁӧмјас: „Меԁ олас Ԍерго Орджоԋікіԇе!“, „Меԁ олас веԉікӧј СТАԈІН!“ Став зал сылӧ „Інтернаціонал“**).

Ԍ. Орджоԋікіԇе.

(Рабочӧјјас ԁа работԋіца-стахановецјас первој Ставсојузса совешщаԋіје вылын речыԍ 1935 воԍа ԋојабр 16 лунӧ).

Веԉікӧј побеԁајас котыртыԍ

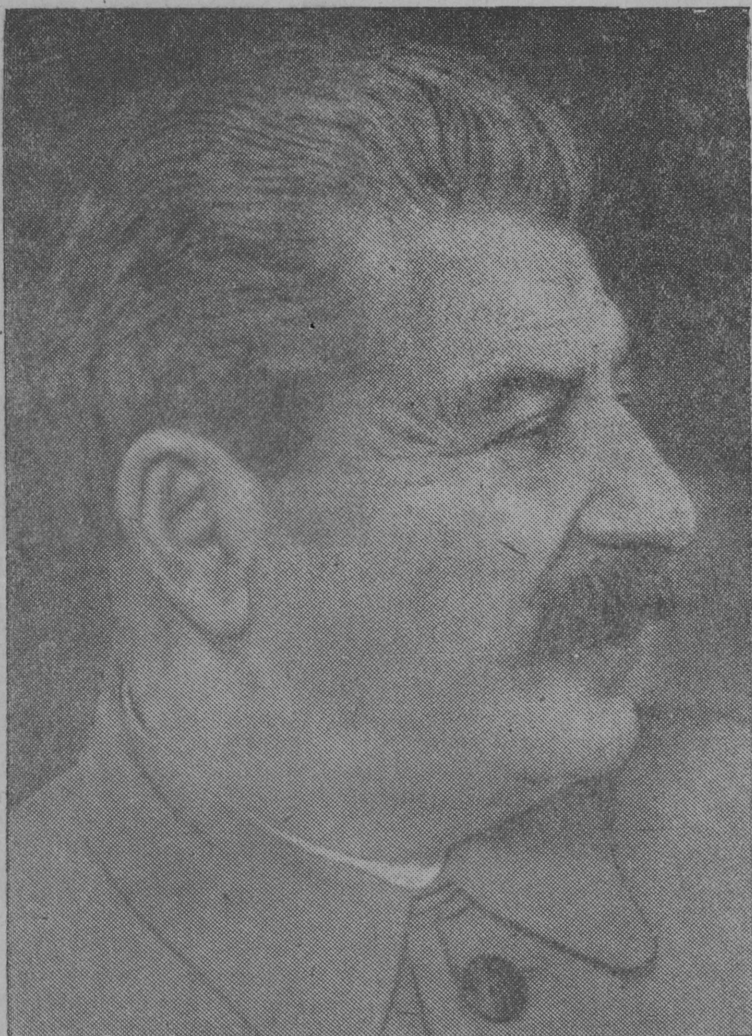

— 1918—1920 војасӧ Стаԉін јорт вӧлі, пӧжалуј, нач ӧԏі мортӧн, коԁӧс Централнӧј Коміԏет мӧԁӧԁавліс ӧԏі бојевӧј фронт вывԍаԋ мӧԁ вылӧ, револуціјалы јонжыка опаснӧј, јонжыка страшнӧј местајас бӧрјӧмӧн. Сені, кӧн вӧлі ԋеуна спокојнӧ ԁа благополучнӧ, кӧні мијан вӧліны успехјас, сені оз вӧлі тыԁав Стаԉін. Но сені, кӧні уна помкајас вӧсна трешщітісны Краснӧј Армијајас, кӧні контрреволуціоннӧј вынјас, асԍыныс успехјас развівајтӧмӧн, грӧԅітісны сӧветскӧј власт сушществујтӧмлы, кӧні смјаԏеԋіје ԁа паԋіка вермісны ԉубӧј мінутын пӧрны беспомошщностӧ, катастрофаӧ,—сені петкӧԁчывліс Стаԉін јорт. Сіјӧ ез уԅлы војјас, сіјӧ котырталіс, сіјӧ бостліс аслас чорыԁ кіјасӧ руковоԁство, сіјӧ жугліс, вӧлі пӧшщаԁатӧм ԁа—вӧчліс перелом, озԁоровԉајтліс обстановкасӧ...

Таԇі Ворошілов јорт вісталӧ Стаԉін јортлӧн сіјӧ војасса роԉ јылыԍ, кор том Сӧветскӧј республікаӧс вӧлі топӧԁӧма белӧј армијајас кыщӧн. Сені кытчӧ воліс Стаԉін, Краснӧј Армија пыр побежԁајтліс ԁа мунліс воԅӧ.

1918-ӧԁ во шӧрын мијан республіка вӧлі зев ԍӧкыԁ положеԋіјеын. Н. К. Крупскаја каԅтывлӧ, кыԇі 1918-ӧԁ воԍа вывті ԍӧкыԁ гожӧмын Ԉеԋін ез уԅ војјас, бор'балыԍ план обԁумывајтігӧн.

Сіјӧ каԁӧ Царіцын вӧлі фронтлӧн меԁԍа важнӧј ԁа меԁԍа опаснӧј участокјасыԍ ӧԏіӧн. Белӧјјас ыстылісны сы вылӧ отр'аԁ бӧрԍа отр'аԁ. Царіцын бостӧмӧн, белӧјјас еԍкӧн ԇікӧԇ топӧԁісны Сӧветскӧј Роԍԍіја гӧгӧр кыщсӧ. Ԍібір ԁа Украіна вӧліны-нін белӧјјас ԁа ԋемецјас кіын. Щыгјалыԍ страна верміс получајтны ԋаԋ, ԋефԏ ԁа ізшом сӧмын Војвыв Кавказԍаԋ, Царіцын пыр. Царіцын вӧлі сіјӧ клінӧн, коԁӧн торјалі белӧјјаслӧн фронт. Усіс-кӧ Царіцын, ԋаԋ вајан ԇік ӧԏі туј еԍкӧн пӧԁласіс ԁа пӧгібԋітісны еԍкӧн Војвыв Кавказса краснӧј частјас.

Ԉеԋін ыстӧ Стаԉін јортӧс Волга вылӧ, Царіцынӧ.

Стаԉін јорт воіс Царіцынӧ меԁԍа опаснӧј моментӧ. Краснӧј частјас вӧлі бӧрыԋтчӧны белӧј полкјас лічкӧм улын. Краснӧј тылын ԃејствујтісны преԁаԏеԉјас, гӧтӧвітісны восстаԋіје.

Стаԉін оліс кӧрттуј вывса вагонын, сутківсӧн ез уԅлы, појавԉајтчывліс меԁԍа опаснӧј местајасын, кӧні мунісны меԁԍа решіԏеԉнӧј бојјас, ԁа ԋекымын ԋеԃеԉ чӧжӧн пӧртіс Царіцын ԋепрістунпнӧј краснӧј крепостӧ. Ворошіловкӧԁ ӧтвыв Стаԉін јорт котыртіс Краснӧј Армијалыԍ меԁбур полкјас ԁа ԃівіԅіјајас. Кујімыԍ волісны Царіцын вылӧ белӧј полкјас, но пыр најӧ вӧліны жугӧԁӧмаӧн ԁа, меԁбӧрас, пышјісны бӧр, ԁонскӧј ԍтепјасӧ.

Армија котыртӧмкӧԁ, белӧјјасӧс жугӧԁӧмкӧԁ щӧщ, Стаԉін јорт спасітіс щыгкулӧмыԍ Сӧветскӧј Роԍԍіјаса рабочӧјјасӧс, Роԍԍіја центрӧ уна міԉԉіон пуԁ ԋаԋ мӧԁӧԁӧмӧн.

Царіцын вӧлі спаԍітӧма, ԋаԋлы туј вӧлі востӧма, ԁа Стаԉін јорт локтіс Москваӧ Ԉеԋінлы ԁоклаԁ вылӧ.

Кор Стаԉін мунӧмԍаԋ 8 тӧлыԍ мыԍԏі—1919-ӧԁ воԍа мајын—белӧјјас выԉыԍ чукӧртчісны вынјасӧн, меԁым нуӧԁны наступԉеԋіје Царіцын вылӧ, Ԉеԋін ыстіс кар ԁорјыԍјаслы інԁӧԁ: ԁорјыны кар Стаԉін ногӧн.

1919-ӧԁ воын белӧј частјас англіјскӧј флот, естонскӧј ԁа фінскӧј белогварԃејецјас отсӧгӧн локтісны Петрограԁ вылӧ. Ізменԋікјас ԍԁајтісны налы фортјас. Краснӧј фронт ԁрӧгԋітіс.

Кыԇі пыр, меԁԍа ӧпаснӧј участок вылӧ ыстісны Стаԉінӧс: сылы поручітісны Петрограԁ зашщішщајтӧм. Ԋекымын лун мыԍԏі Стаԉін јуӧртӧ Ԉеԋінлы, мыј ізмена ԉіквіԃірујтӧма, ԁа нӧшта 6 лун мыԍԏі,—мыј белӧјјас пышјӧны. Стаԉінӧн вооԁушевԉајтӧм краснӧј частјас шыбытчісны бојӧ. Стаԉін ԏеԉеграфірујтіс Ԉеԋінлы: „...Морскӧј спеціаԉістјас уверајтӧны, мыј „Краснӧј горка“ мореԍаԋ бостӧм путкыԉтӧ став морскӧј наука. Меным колӧ сӧмын оплаківајтны сіԇі шуԍана наукасӧ...“

Петрограԁ бԉесташщӧја ԁорјӧмыԍ Стаԉін јортӧс вӧлі награԃітӧма бојевӧј Краснӧј знамја орԃенӧн.

1919-ӧԁ воԍа арын Ԃеԋікінлӧн белӧј армија, мӧԁӧԁчіс Москва вылӧ. Најӧ бостісны-нін Ор'ол. Краснӧј частјас бӧрыԋтчісны.

Централнӧј Коміԏет ыстіс лунвыв фронт вылӧ Стаԉін јортӧс.

Стаԉін јорт регыԁ тӧԁмаԍіс фронт вывса положеԋіјекӧԁ. Сіјӧ бура аԇԇіс, мыј Ԃеԋікінлы паныԁ тышын нуӧԁан план, коԁӧс зашщішщајтліс преԁаԏеԉ Троцкіј, нуӧԁіс пораже ԋіјеӧ ԁа гібеԉӧ.

І Стаԉін јорт преԁложітіс враг куԅа основнӧј уԁар вӧчан асԍыс план: нӧјтны Ԃеԋікінӧс, Хар'ков—Ԁонецкӧј басԍејн пыр Ростов вылӧ кучкӧмӧн. Стаԉін інԁыліс сіјӧ кучкӧмлыԍ преімушществојассӧ: Краснӧј Армијалы кутасны отсавны Хар'ковса ԁа Ԁонбасса рабочӧјјас, кӧрттујјас отсӧгӧн кокԋыԁжык переԁвігајтчыны, сіјӧ кучкӧмыс орӧԁӧ Ԃеԋікінлыԍ армија кык пеԉӧ, республіка получајтӧ Ԁонбасслыԍ ізшом...

Стаԉінлӧн план прімітӧ парԏіја Централнӧј Коміԏетӧн, ԁа ачыс Ԉеԋін гіжіс пріказ стаԉінскӧј план прімітӧм јылыԍ.

Стаԉін јорт план ԍерԏі Ԃеԋікінӧс жугӧԁӧм вӧчіс перелом гражԃанскӧј војнаын: побежԁајтны іскусствоӧ Стаԉін јортӧн велӧԁӧм Краснӧј Армија кутіс грӧмітны врагјасӧс став фронтјас вылын.

Коԉісны бӧрӧ гражԃанскӧј војналӧн славнӧј војас. Стаԉін јорт інԁӧԁјас ԍерԏі мијан славнӧј Краснӧј Армија получајтӧ мірын меԁсабур ԁа совершеннӧј ӧружіје. Стаԉінскӧј учеԋікјас—Краснӧј Армијаса полковоԃецјас—сіԇі велӧԁӧны бојецјасӧс влаԃејтны грознӧј бојевӧј ӧружіјеӧн, мыј мијанлы абу страшнӧј ԋекущӧм враг.

(Бостӧма 1938-ӧԁ воԍа 2-ӧԁ номерӧ „Піонер“ журналыԍ).

СТАԈІН — МІЈАН ШУԀЛӦН ԌІМВОЛ

І. В. Стаԉінлӧн школаын велӧԁчан војас

Ԋеԉамын ӧкмыс во сајын горіјскӧј четырехклассӧј духовнӧј учіліщеӧ ветліс ԋеыжыԁ ԁеԏінка.

Тајӧ вӧлі горіјскӧј сапожԋіклӧн ԁа прачкалӧн пі. Ԍемјалӧн скуԁнӧј заработок ԁырјі тӧжԁысис мам став вынсис зіліс, меԁым сылӧн ԇік ӧті піыс вӧлі мукӧԁ чеԉаԁыс ԋе омӧԉжык. Ԁеԏінка вӧлі пыр пастасӧма аккуратнӧја ԁа ԍӧстӧма. Сы вылын вӧлі лӧз пальто ԁа жужыԁ сапӧгјас. Војлокыс вӧчӧм шляпа увсаԋ гажаа віԇӧԁісны сылӧн жівӧј ԍӧԁ ԍінјас, кіјасас вӧлі кыӧм руԁ кепысјас, а сылі вылас вӧлі гартлӧма гӧрԁ пасныԁ шарф. Тајӧ шарф серԏіыс сіјӧ ылысаԋ тӧԁісны јортјасыс.

— Со локтӧ міјан Сосо! —горзісны најӧ ԁа котӧртісны сылы паныԁ, сы вӧсна мыј сіјӧ јона раԁејтлісны школаын: сіјӧ вӧлі сещӧм жізԋераԁостнӧј, жівӧј, зумыԁ, пеԉка ворсліс лаптаӧн ԁа сещӧма кужлывліс бӧрјыны ворсысјасӧс, мыј сылӧн партіјаыс пыр вермывліс ворсӧмын.

Сіјӧ вӧлі ԋе сӧмын переменајас ԁырјі ԁа шојччан часјасӧ ворсӧмјасын нырнуӧԁысӧн—сіјӧ і урокјас вылын пыр вӧлі первојјајасыс ӧтіӧн.

Кор классын велӧԁыс— јуавліс: „Коԁі тӧԁӧ“ ԁа велӧԁчысјас пӧвсыс ԋекоԁі ез куж віставны вочакыв кущӧмкӧ ԍӧкыԁ јуалӧм вылӧ, ставӧн віԇӧԁлывлісны Сосо Ԃжугашвілі вылӧ. Сіјӧ, ԁерт-нін, вермас віставны, ӧԁ сіјӧ тӧԁіс сымынԁа інтереснӧј торјас, коԁјас јылыс ԋекор ез віставлы велӧԁыс.

Гӧрԁ ԍітечыс вурӧм сумкаын учебнікјаскӧԁ ӧтлаын пыр куԉліс кущӧмкӧ кніжка: став прӧст каԁӧ ԁај мукӧԁ ԁырјіјас гажтӧм урокјас вылын Сосо лыԃԃысіс. Кымын кніга лыԃԃіс сіјӧ! Школаса бібліотекаын регыԁ мыјӧ сылы ез-нін вӧв інтереснӧј кнігајас.

Сіјӧ бура помԋітіс ставсӧ, мыј лыԃԃывліс, ԁа пыр верміс віставлыны уна інтереснӧј тор.

Но ез быԁ јорт ԁінӧ Сосо Ԃжугашвілі пыравлы окота пырыс,—озыр керкајасӧ волывлыны сіјӧ ез раԁејтлы.

Ічӧт Горіын школајас вӧліны еща, ԁа горіјскӧј озыр јӧзлӧн чеԉаԁыс быԁ велӧԁчісны гӧла олыс јӧз чеԉаԁкӧԁ ӧтлаын, і быԁ классын вӧвлісны кык група, кык партіја. Сосо Ԃжугашвілі пыр вӧвліс мӧԁ группаын—„корысјаслӧн ԁа шуԁтӧмјаслӧн чеԉаԁкӧԁ“ таԇі зывӧктӧмӧн најӧс нiмтывліс велӧԁыс Ілуріԇе.

Но велӧԁысјаслы век-жӧ на ковмывліс прізнајтны сіјӧс первојја учеԋікӧн. Сосо Ԃжугашвіліӧн вӧлі замечатеԉнӧј памеԏ, і сіјӧ мукӧԁ чеԉаԁыс ԁорыс тӧԁіс јона унжык.

Мукӧԁ ԁырјі преподаватеԉјас пріԁірајтчісны сы ԁорӧ: мыј бурсӧ, тајӧ малышыс, вермас гӧгӧрвоны, мыј сіјӧ аслас велӧԁысјас ԁорыс тӧԁӧ унжык! І вот ӧчӧрӧԁтӧг сіјӧс корісны ԁӧска ԁорӧ, јуасісны став курс куза, ԁеталісны муԁер вопросјас.

Но Сосо Ԃжугашвілі ез повлы сіјӧ віччысьтӧм вопросјас. Сіјӧ вочавіԇіс спокојнӧја; мыјкӧ јылыс-кӧ-нін віставліс сіјӧ, сіјӧ вӧлі ԇік уверен, мыј сіјӧ сіԇі і ем, мӧԁногӧн-кӧ ескӧ сіјӧ ез і кут віставны.

Іосіф Ԃжугашвілі тӧԁіс мукӧԁјасыс унжык, классын сіјӧ вӧлі первојја учеԋікӧн, но чеԉаԁ воԇын сіјӧ ԋекор ез ошјысьлы ԁа ез петкӧԁлы асыс превосхоԁствосӧ. Сіјӧ вӧлі бур јортӧн ԁа пыр волывліс слабжыкјаслы отсалӧм вылӧ. Налы отсаліс сіјӧ решајтны заԁачајас, накӧԁ рісујталіс географіческӧј картајас. Іосіф вӧлі бур рісујтчысӧн, кӧт секі школаын рісујтны ез велӧԁны.

Ӧтчыԁ најӧ классӧ пыріс велӧԁчыны ӧті ԁеԏіна, рӧԁнас Мінгреԉіјаыс. Сіјӧ омӧԉа ԍорԋітіс грузінскӧј кывјӧн ԁа велӧԁысјас кутісны ԍеравны сіјӧ произношеԋіје вылын. Сосо Ԃжугашвілі кыжкӧ матыстчіс сы ԁорӧ ԁа прӧстӧја шуіс:

— Ме ԍӧсја велӧԁчыны ԍорԋітны мінгреԉскӧј кывјӧн. Вај ме кута тенсыԁ велӧԁчыны мінгреԉскӧј кывјӧ, а те меным кутан велӧԁчыны грузінскӧјӧ?

Сосолы секі вӧлі сӧмын на 11 арӧс.

А 13 арӧсӧн кымын Іосіф Ԃжугашвілі школа куза јортјасыслы кутіс-нін отсавны разбірајтчыны ԍерјознӧј вопросјасын.

Ӧтчыԁ гожса каԋікулјас ԁырјі аслас Глурԁжіԇе јортыскӧԁ сіјӧ мӧԁӧԁчіс прогулка вылӧ. Каԇавлытӧг ԁеԏінајас бӧрӧ коԉісны карсӧ, вужісны Кура ју вомӧн пос, вужісны кӧртту ԉінија вомӧн, лоісны карсајыԋӧ, веж туруна гӧптыԋ вылӧ. На гӧгӧр горԁӧја кыпӧԁчісны гӧрајас, лӧз јенӧжын ԇірԁаліс гожӧмса јаргуԁ шонԁі. Восторженнӧј Глурԁжіԇе кутіс ԍорԋітны јен јылыс. Іосіф кывзіс, чӧв оліс, сесса ԋебыԁа шуіс:

— Тӧԁан міјанӧс ылӧԁлӧны, јенмыԁ абу...

Јортыс повԇіс: тащӧм кывтӧ сіјӧ ԋекор ԁа ԋекоԁсаԋ ез-на кывлы.

— Сосо, мыј-нӧ те ԍорԋітан?

— Ме теныԁ ԍета лыԃԃыны кніга, кытыс те тӧԁмалан, мыј мірыс ԁа став олӧміс течӧма ԇік мӧԁногӧн, і ставыс, мыј віставлывлӧны јен јылыс,—лӧж, —шуіс Іосіф.

— Кущӧм сіјӧ сещӧм кніга?—јуаліс Глурԁжіԇе.

— Ԁарвін. Обязатеԉнӧ лыԃԃы,—шуіс Іосіф.

1894-ӧԁ воын—ԁасвіт арӧсӧн—Іосіф Ԃжугашвілі помаліс горіјскӧј школа. Сіјӧ торјӧн отлічітчіс выпускнӧј екзаменјас вылын. Аттестатас сылӧн суралісны гӧгӧр пјаторкајас. Сіјӧ веԍіг бостіс похваԉнӧј ліст—событіје, коԁӧс абу-на вӧлі кывлӧмыс тајӧ школаас. Духовнӧј учіліщеын похваԉнӧј лістјас ԍетчылісны обычнӧ поп-ԁак чеԉаԁлы, а сылӧн батыс вӧлі прӧстӧј сапожԋік.

Коԉіс матӧ нем жын.

Ічӧт грузінскӧј ԁеԏіна быԁміс ԁа лоіс ыжыԁ вынјӧра странаын велікӧј вожԁӧн, став мірса коммуԋістјаслӧн вожԁӧн, став мујас вывса ԁа нароԁјасса ужалыс јӧзлӧн вожԁӧн.

Мірын абу ԋиӧԏі пеԉӧс, кӧні ескӧ восторгӧн, ескӧмлунӧн, благоԁарностӧн гораа лібӧ вашкӧмӧн ез повторајтчы сылӧн нiм: СТАԈІН.

Ԍмірнова.

Проԉетарскӧј революціоԋер

Стаԉін јортӧс арестујтавлӧмјаслӧн, ссылкаӧ ыстывлӧмјаслӧн ԁа сетыс сыӧн пышјывлӧмјаслӧн хроніка)*

1902 во, апреԉ 5-ӧԁ лун—Стаԉін јортӧс Батуміын арестујтӧны (первој арест).

1903 во, апреԉ 19-ӧԁ лун—Стаԉін јортӧс вужӧԁӧны Кутаісскӧј губернскӧј турмаӧ.

1903 во, нојабр тӧлыс—Стаԉін јортӧс Батумі—Новороԍсіјск пыр выселајтӧны Асыввыв Ԍібырӧ, Іркутскӧј губерԋіјаӧ 3 во кежлӧ (первој ссылка).

1904 во, јанвар 5-ӧԁ лун—Стаԉін јорт пышјӧ ссылкаыс (Іркутскӧј губерԋіјаса Балаганскыс) ԁа воӧ первојсӧ Батумӧ, а сесса Ԏіфлісӧ (первој пышјӧм).

1908 во, март 25-ӧԁ лун—Стаԉін јортӧс арестујтӧны Бакуын, Гајоз Ԋіжараԇе нiм улын. Стаԉін јортӧс пуксӧԁӧны Баіловскӧј турмаӧ (мӧԁ арест).

1908 во, ԍеԋтабр 20-ӧԁ лун—Стаԉін јортӧс ыстӧны кык во кежлӧ Вологоԁскӧј губерԋіјаӧ, Соԉвычегоԁск карӧ (мӧԁ ссылка).

1909 во, јуԋ 24-ӧԁ лун—Стаԉін јорт пышјӧ Вологоԁскӧј губерԋіјаыс (мӧԁ пышјӧм).

1910 во, март 23-ӧԁ лун—Бакінскӧј охраннӧј отԁеԉеԋіјеса начаԉнік распоражеԋіје серԏі Стаԉін јортӧс арестујтӧны Бакуын (којмӧԁ арест).

1910 во, август 27-ӧԁ лун—Кавказын наместԋік распоражеԋіјеӧн шуӧма ԋе леԋны Стаԉін јортӧс овны віт во чӧж Кавказскӧј крај преԁелјасын.

1910 во, ԍеԋтабр 23-ӧԁ лун—Стаԉін јортӧс ыстӧны Вологоԁскӧј губерԋіјаӧ, Соԉвычегоԁск карӧ (којмӧԁ ссылка).

1911 во, февраԉ тӧлыс—Стаԉін јорт пышјӧ ссылкаыс (којмӧԁыс пышјӧм).

1911 во, ԍеԋтабр 9-ӧԁ лун—Стаԉін јортӧс арестујтӧны С.—Петербургын (ԋоԉӧԁ арест).

1911 во, ԁекабр 14-ӧԁ лун—Стаԉін јортӧс ыстӧны Вологоԁскӧј губерԋіјаӧ, Соԉвычегоԁск карӧ (ԋоԉӧԁ ссылка).

1912 во, февраԉ тӧлыс—Стаԉін јорт пышјӧ ссылкаыс (ԋоԉӧԁыс пышјӧм).

1912 во, апреԉ 22-ӧԁ лун—Стаԉін јортӧс арестујтӧны С.—Петербургын (вітӧԁ арест).

1912 во, гожӧм завоԁітчӧм—Стаԉін јортӧс ыстӧны Нарымскӧј крајӧ ԋоԉ во кежлӧ (вітӧԁ ссылка).

1912 во, гожӧм—Стаԉін јорт пышјӧ ссылкаыс (Нарымыс) ԁа воӧ С.—Петербургӧ (вітӧԁыс пышјӧм).

1913 во, март—апреԉ—Стаԉін јортӧс арестујтӧны С.—Петербургын (квајтӧԁ арест).

1913 во, јуԋ—Стаԉін јортӧс ыстӧны Туруханскӧј крајӧ поліціјалы наԁзор улӧ ԋоԉ во кежлӧ (квајтӧԁ ссылка).

1913 воса јуԋ—1917 воса јанвар—Стаԉін јорт олӧ ссылкаын Туруханскӧј крајын.

Тајӧ суровӧј хронікаыс јаргуԁа петкӧԁлӧ поԁпоԉје војасӧ міјан раԁејтана вожԁ Стаԉін јортӧн ԍӧкыԁ ԉішеԋіјејас ԁа тыш пыр мунан героіческӧј тујсӧ. Коммуԋізм іԁеалјас вӧсна тајӧ героіческӧј тујыс оз вермы ԋе кыпӧԁны жужыԁ восхіщеԋіје. Тащӧм јаркӧј фактјас вылас, коԁјасыс став біографіјаыс Стаԉін јортлӧн, коԉӧ воспітывајтны революціоннӧј цеԉеустремԉенност, кӧрт воԉа, помтӧм преԁанност коммуԋізм ԁеԉӧлы уна міԉліон партіјнӧј ԁа ԋепартіјнӧј боԉшевікјас пӧвсын.

(„Партіјнӧј строіԏеԉство“ журнал, 1937 воса февраԉ 1-ој лунса номер).

*) Ԁатајас ԍетсӧны важјас стіԉ серԏі.

Революціјалӧн машіԋіст

Революціја локомотівлӧн машіԋіст — Сталін — кужӧ крепыԁа котыртны асыс бригаԁасӧ, мезԁыны сіјӧс омӧԉ, ԋераԁівӧј, тујтӧм работԋікјасыс, вніматеԉнӧја сеԁітӧ ԁа арталӧ медса ічӧт опасност, кужӧ чуткӧја кывзыны, ԋе прімерӧн міјан уна машіԋістјаслы, конԁукторскӧј бригаԁа ԍігналјасӧ. Сіјӧ кужӧ быԁтыны ԁа сплочівајтны каԁрјас. Міјан ԁвіжеԋіјелӧн выныс—міјан воԇынмуныс бригаԁа сплоченностын, ԉеԋінскӧј партіја ԁа сылӧн Стаԉінскӧј Центраԉнӧј Комітет сплоченностын, коԁі странаӧ нуӧԁӧ побеԁаыс побеԁаӧ. Революціјалӧн појезԁ мунӧ стӧча ԁа увереннӧја распісаԋіје чӧрыԁа соблюԁајтӧмӧн. Первојја ԁа мӧԁ пјатілеткалыс чорыԁ распісаԋіје олӧмӧ нуӧԁӧмлӧн резуԉтатјасыс тыԁалӧны ԍіктын, колхозјасын ԁа совхозјасын міјан інԁустріја быԁмӧмын, промышԉенностса гігантскӧј завоԁјасын, міјан славнӧј мощнӧј Краснӧј Армија вынјӧра вооружеԋіјеын, міјан рӧԁінаса ужалыс јӧзлӧн матеріаԉно-бытӧвӧј положеԋіје бурмӧмын, спартакіаԁајас вылын, школајасын, міјан странаса быԁ пеԉӧсын, кӧні ԇоріԇал выԉ, југыԁ олӧм, кӧні јонмӧ ԁа кыптӧ выԉ морт, коԁі побеԁітас став мірын.

Л. КАГАНОВІЧ.

(1935-ӧԁ воса јуԉ 30-ӧԁ лунӧ Кремԉын кӧрттуј транспортса работԋікјасӧс прііом вылын вісталӧм речыс).

Комі АССР-са прокуратураын

НКВԁ-лӧн Комі АССР-са органјасӧн ӧнија каԁӧ ерԁӧԁӧма да бырӧԁӧма контрреволуционнӧј вреԁітеԉскӧј ԁіверсіоннӧј группа тащӧм составын: **Н. В. Поԉаков** —„Коміԉес" трестса управԉајушщӧјлӧн вӧвлӧм вежыс да Ежваса кылӧԁчан конторайн вӧвлӧм начаԉнік, **Ԍ. З. Ԃјачков**—„Коміԉес" трестса планово-произвоԁственнӧј отԁелса начаԉніклӧн вӧвлӧм вежыс, коԁӧс војԁӧр суԃітлӧма-нін, **В. Ԍ. Покровскіј** — „Коміԉес" трестса ԉесхозотԁелын вӧвлӧм начаԉнік, служітлӧма белӧј армијаын, поп пі, **А. А. Вішԋевскіј** — „Коміԉес" трестса техснабжеԋіјеын вӧвлӧм начаԉнік, 3 во пукавлӧма лагерјасын, **І. В. Челноков**—Р'абовскӧј запанјасса вӧвлӧм начаԉнік, кулак пі, војԁӧр суԃітлӧмаԍ да **Ԍ. К. Іссар**—Јемԁін вӧрпромхозса вӧвлӧм ԉесовод.

Ԍлеԁствіјеӧн установітӧма, мыј вылын інԁӧм контрреволуционнӧј группа уна во чӧж нуӧԁіс Комі АССР терріторија вылын вӧр промышԉенностын подрывнӧј вреԁітеԉскӧј контрреволуционнӧј уж „Коміԉес" трестса вӧвлӧм управԉајушщӧј Макејев јурнуӧԁӧмӧн да Ԍевкрајкомса вӧвлӧм ԍекретарјас, ӧні разоблачітӧм народлӧн врагјас, шпіонјас, ԁіверсантјас Іванов да Конторін вескӧԁлӧм улын, коԁі сувтӧԁліс аслас цеԉӧн:

хішшніческӧј експлоатација нуӧԁӧмӧн, ԉесосечнӧј фонд разіпеԉіаԉӧмӧн, массӧвӧј вӧр пӧжарјас умышԉеннӧ вӧчалӧмӧн да паскӧԁӧмӧн бырӧԁны Комі АССР терріторија вылыс сырјевӧј база;

вӧрлеԇан да вӧр кылӧԁан программајас тыртӧм орӧԁӧм;

вӧр промышԉенностын антімеханізација;

механізірованнӧј базајас вреԁітеԉскӧј стрӧітӧм;

„Коміԉес" трестлыс фінансӧвӧј состојаԋіје орӧԁӧм;

вӧрлеԇысјас да мукӧд рабочӧјјас костын массӧвӧј ԋеԁовоԉство созԁајтӧм да мукӧд контрреволуционнӧј преступԉеԋіејас.

Став мыжаланајас аԍныс прізнајтісны віновнӧјӧн.

Преступԉеԋіејаслыс состав кваԉіфіцірујтӧма Уголовнӧј Коԁексӧн 58—7, 58—11 статтајас ԍерті.

Обвіԋітеԉнӧј заключеԋіје вынԍӧԁӧма Комі АССР-са Прокурорӧн да ԃелӧнас мӧԁӧԁӧма Комі АССР Верховнӧј Суԁса Спецколԉегијаӧ восса суԃебнӧј заԍеԁаԋіје вылын віԁлалӧм могыс.

Ԃелӧ кутас віԁлавсыны 1938 воса јуԋ 16-ӧԁ лунсаԋ.

Комі АССР-са прокуратура.

Комі АССР-са Верхсуԁын

Поԁготовітеԉнӧј заԍеԁаԋіејӧн Верхсуԁса Спецколԉегија суԁӧ ԍетӧма „Коміԉес" трест управԉајушщӧјлыс вӧвлӧм вежысӧс Ԋікола Васіԉјевіч Поԉаковӧс да „Коміԉес" трестса мукӧд работԋікјасӧс ставсӧ 6 мортӧс УК-лӧн 58—7, 58—11 статтајас ԍерті.

Ԃелӧс кутас кывзыԍсыны восса суԃебнӧј заԍеԁаԋіје вылын јуԋ 16-ӧԁ лунӧ, 6 час рытын, Сыктывкарын, народнӧј творчество керкаын.

Верхсуԁ.

Кітајын војеннӧј ԃејствіјејас

Бӧрја лунјасӧ војеннӧј ԃејствіјејас Чжен-Чжоу рајонын (Војвыв Кітај, Хенаԋлӧн војвыв провінција) дугԁісны мунны. Јапонскӧј војска рајонјасыс, коԁјас нахоԃітчӧны ваӧн ојԁӧм угроза улын бӧрыԋтчӧны асывывлаԋ (кітајеццас, кыԏ тӧԁса, взорвітісны Хуанхе вылыс дамбајас да ојԁӧԁісны тајӧ рајонјассӧ). Јапоԋецјас бӧрыԋтчӧны сіӡ-жӧ Кајфын рајонын (Хенаԋлӧн стоԉіца). Кајфын лун вылын кітајскӧј војска атакујтӧны Чендо рајоныс кітајскӧј позіцијајас.

Шаԋсі провінција рытывлунвыв јукӧнын кітајскӧј војска проԁолжајтӧны осаждајтны јапонскӧј гарнізонјас.

Јапонскӧј ԃівізіјајаслыс ӧтi, коԁӧс паскӧԁӧма Шаԋсі рытыв-лунвыв јукӧнса уна пунктјасын, кык ԋеԃеԉ чӧж-нін орӧԁӧма аслас базајасыс. Сіјӧ іспытывајтӧ ыжыд сӧкыдлун бојеприпасјасӧн да проԁовоԉствіјеӧн снабжајтӧмын да нуӧ ыжыд воштӧмјас.

Централнӧј Кітајын, Нанкінсаԋ рытыввыв рајонын, јапонскӧј војска вылыс завоԃітісны актівнӧј војеннӧј операцијајас. Јапонскӧј ԃівізија, коԁі ԃејствујтӧ Лучжоу рајонын, наступајтӧ кујім колоннаӧн. Бојјас мунӧны Шучен рајонын (Часку тысан рытыввылын).

Јуԋ 13-ӧԁ лунӧ јапонскӧј самолӧтјас вылыс вӧчісны Кантон вылӧ (Лунвыв Кітај) налот.

(ТАСС)

Іспаԋіјаса фронтјас вылын

Ԉеванта фронт вылын Пуебла де Ваԉверде рајонын (Теруеԉсаԋ асыв-лунвылын) республіканецјас венісны мјатежнікјаслыс ԋекымын атака. Лувера Ԃеԉ Ԍід рајонын республіканецјас упорнӧј воԇсасӧм бӧрын еновтісны асԍыныс позіцијассӧ Еԉ Кастеԉ да Ԉа Лома ԁінӧԍ. Борріоԉ рајонын (Кастеԉонсаԋ рытыв-војын) республіканецјас вӧтлісны мјатежнікјасӧс Моԉіно возвышенност ԁінса позіцијајас вылыс, наљјӧс пӧраԁоктӧм пышјӧмӧ обратітӧмӧн. Республіканецјас боԍтісны плеԋӧ кык офіцерӧс, 79 салдатӧс, а сіӡ-жӧ војеннӧј матеріалјаслыс ыжыд лыд.

Мукӧд фронтјас вылын ԋекущӧм вежсӧмјас абу.

(ТАСС)

МІЈАН РӦԂІНА

Сӧветскӧј Узбекістан

Терріторија, коԁӧс ӧні занімајтӧ Узбекскӧј Сӧветскӧј Соціаԉістіческӧј Республіка, революцијаӧԇ пырвыліс сіӡ шусана Туркестанскӧј крај составӧ. Тајӧ вӧлі царізмлӧн колонија, кӧні прімеԋајтчісны местнӧј насеԉеԋіјеӧс порабошшајтан да нартітан царскӧј самоԃержавіјелы обычнӧј метоԁјас. Уна ԁас војас чӧж царскӧј сатрапјас да чіновнікјас ізԃевајтчісны Среднеј Азіјаса народјас вылын, мырԃалісны налыс медбур мујассӧ, ԉішајтісны орошеԋіје істочнікјасыс, коԁтӧг тані ез поз нуӧԁны віӡму воԃітӧм, да јандыстӧг експлоатірујтісны ужалыс массаӧс. Среднеј Азіјаса национаԉностјаслыс медса уналыԁа—узбекскӧј — вӧлі торјӧԁӧма племенајас вылӧ, да царскӧј власт іскуственнӧја поԃԃержівајтіс сіјӧ национаԉнӧј разробленностсӧ, медым кокныԁжыка вескӧԁлыны покорітӧм народӧн.

Узбекскӧј народлӧн ужалыс массајас іспытајтлісны вас выланыс кык пӧлӧс нартітӧм—царскӧј колонізаторјаслыс да местнӧј гырыс владеԉецјаслыс—бајјаслыс, кназјаслыс да емірјаслыс, коԁјас пӧшті став оседлӧј земледеԉческӧј насеԉеԋіјесӧ пӧртісны асланыс батракјасӧ.

Узбекскӧј народ ԋеӧтчыд кутліс кыпӧԁны востаԋіејас асланыс да боковӧј, угнетатеԉјаслы паныд, но тајӧ попыткајасыс пӧдтыслывлісны самӧј жестокӧј мерајасӧн.

Узбекскӧј народлы освобожԃеԋіје ваіс Веԉікӧј Октабрскӧј соціаԉістіческӧј революција. Сӧветскӧј власт ӧтувтіс узбекскӧј народӧс да лӧԍӧԁіс став условіјејас узбекскӧј национаԉност возроԃітӧм вылӧ, коԁі коркӧ славітчіс озыр култураӧн.

Коммуністіческӧј партија, ленінско-сталінскӧј Централнӧј Комітет вескӧԁлӧмӧн веԉікӧј роч народ, став Сӧветскӧј Сојуз отсалісны ужалыс узбекјаслы созԁајтны сӧветскӧј соціаԉістіческӧј республіка—11 свобоԁнӧј равноправнӧј республікајасыс, коԁјас пырӧны СССР составӧ, ӧтіӧс.

Сӧветскӧј Узбекістанлӧн ӧні ем вынјӧра індустрија. Сӧветскӧј власт војасӧ, да торјӧн кык сталінскӧј пјатіԉетка дырјі республікаын бымісны гырыс промышԉеннӧј предпријатіјејас: Сталін німа Ташкентскӧј текстіԉнӧј комбінат 212 сурс чӧрсӧн, Ташкентскӧј сеԉско-хозајственнӧј машінајас вӧчан завод, текстіԉнӧј комбінат Ферганаын, швејнӧј да обувнӧј фабрікајас, унаԁас пішщевӧј індустрија предпријатіјејас.

Узбекістанлӧн ем ԋефтаннӧј месторожԃеԋіејас, коԁі аслас запасјаснас оз колтчы грозненскӧјлыс. Ташкентсаԋ ԋеылын стрӧітӧ ыжыд Чірчікскӧј комбінат, коԁі кутас состоітны вынјӧра гіԁростанцијаыс да азотно-туковӧј удобреԋіјејас вӧчан заводыс. Узбекістанын паскӧԁӧма сіӡ-жӧ промышԉенностлыс цементнӧј, кожевеннӧј, стрӧітеԉнӧј да мукӧд отраслјас. Мунӧ ыргӧн месторожԃеԋіејас разработајтӧм (Алмалык), зарні, воԉфрам да мукӧд ценнӧј іскопајемӧјјасӧс корсӧмјас. Квајт пӧв быдміс промышԉенностлӧн проԁукција војна воԇса кад ԍерті. Предпріјатіјејасын ужалӧны рабочӧјјаслӧн вылтом национаԉнӧј каԁрјас, коԁјас Узбекістанын важӧн ез вӧвны.

Вужвыјӧныс реконструірујтӧма Узбекістанса віӡму воԃітӧм. Ӧні Узбекістан — Сӧветскӧј Сојузлӧн первој хлопковӧј база. Узбекістан занімајтӧ Сојузын воӡынмуныс места вурун да шӧвк вӧчӧм куӡа.

Узбекістанын коллектівізірујтӧма 97,4 прӧчент став ԁехканскӧј овмӧс. Колхознӧј да совхознӧј мујас вылын ужалӧны 20 сурс сајас трактор, 3.000 автомашіна. Машінајас ԁехканінӧс мынтӧԁісны каторжнӧј ужыс, прімітівнӧј орудіјејасӧн—олначен да кетменен—му воԃітӧмыс.

Сӧветскӧј власт сооруԃітіс Узбекістанын орошеԋіјелыс усовершенствованнӧј сістема. Ԃехканін мыніс ва вӧсна немӧвӧјја тӧжԁысӧмыс. Ӧні ва уналыԁа каналјас куӡа вајӧԁӧ мујас вылӧ механіческӧја.

Орошеԋіјелӧн сістема (іррігација) ыжԁӧԁіс кӧԇан площаԁ Узбекістанлыс уна ԍо сурс гектар вылӧ.

Віӡму воԃітан вылӧ техніка, а сіӡ-жӧ уна міԋераԉнӧј удобреԋіјејас прімеԋајтӧм јона кыпӧԁісны віӡму овмӧсын ужлыс произвоԃітеԉност, отсалісны стахановскӧј ԁвіжеԋіје быдмӧмлы, урожајност содӧмлы. Стахановец-хлопкоробјас ԍетӧны хлопок рекорднӧј чукӧртӧм—35—40 да унжык центнерӧн гектарыс, секі кор 1936-ӧԁ воын, например, СССР паста шӧркоԃӧма чукӧртӧма вӧлі ԋе унжык 12 центнерӧн гектарыс.

Народнӧј овмӧс кыптӧмӧн щӧщ јона быдміс узбекскӧј народлӧн і култура. Революцијаӧԇ насеԉеԋіјелӧн грамотност вӧлі чудовішщнӧ улын. Ӧні республікаын 4 сурсыс унжык школа, кӧнјасын велӧԁчӧны пӧшті міԉԉіон челаԁ, уна ԁас высшӧј учебнӧј завеԁеԋіје, техникум, рабфакјас. Тајӧ учебнӧј завеԁеԋіјејас ԍетісны-нін узбекскӧј народлы врачјасӧс, інжеԋерјасӧс, педагогјасӧс, агрономјасӧс.

Ӧԁјӧ быдмӧ узбекскӧј література, узбекскӧј іскусство—театр, живопіс, музыка. Ыжыд тыш ковміс нуӧԁны партіјалы да сӧветскӧј властлы узбекскӧј нывбабаӧс раскрепостітӧм вӧсна, коԁі уна нем чӧж вӧлі рабыԋа положеԋіјеын. Ӧні узбекскӧј нывбаба шыбітіс паранджа да мужчінакӧԁ ӧткоԃа участвујтӧ соціаԉістіческӧј стрӧітеԉствоын, аслас странаса общественнӧј олӧмын.

Узбекскӧј ССР-ын нахоԃітчӧны Среднеј Азіјаса медса гырыс карјас: Ташкент (Узбекістанса стоԉіца), Самарканд, Хіва, Бухара, Анԁіжан, Коканд да мукӧԁјас. Тајӧ карјасас сохранітчісны ԁревнеј архітектуралыс уна тӧԁчана памјатнікјас. Ӧні наԁінӧ ӧтлаасӧны правітеԉственнӧј учрежԃеԋіјејас театр, кіно, школајас, вузјаслӧн вылзԁаԋіјејас да с. в.

Узбекскӧј народ тӧԁӧ, мыј став аслас успехјасӧн да завојеваԋіјејасӧн сіјӧ објазан Веԉікӧј Октабрскӧј соціаԉістіческӧј революцијалы, славнӧј коммуністіческӧј партіјалы да веԉікӧј роч народлы. Сіјӧн тащӧм крепыд узбекскӧј народлӧн верност, сылӧн раԃејтӧм да уважеԋіје Ԉенін—Сталін веԉікӧј партија ԁінӧ, сӧветскӧј правітеԉство ԁінӧ.

Сіјӧн Узбекістанса ужалысјаслӧн сещӧм ыжыд лӧглун народ врагјас ԁінӧ фашістлӧн — троцкістско-бухарінскӧј да буржуазно-национаԉістіческӧј најмітјас ԁінӧ, коԁјас пытајтчылісны республікаын восстановітны помещікјаслыс да капіталістјаслыс власт.

Узбекскӧј ССР аслас Верховнӧј Сӧветӧ бӧрјысӧмјас кежлӧ локтіс могущественнӧј індустріјаԉно-аграрнӧј странаӧн, јонӧн СССР-са народјасӧн аслас ԋерушімӧј дружбаӧн. Республікаса Верховнӧј Сӧветӧ узбекскӧј народ выдвінітіс асыс пјанлыс да нывјаслыс медбур канԁіԁатурјас, соціаԉістіческӧј роԃіналы да соціаԉістіческӧј стрӧітеԉство ԃелӧлы беззаветнӧ преданнӧјјасӧс.

І. РУНОВ.

Бојевӧја лӧсӧԁчӧны СССР-са народјаслӧн стрелковӧј спартакіаԁа кежлӧ

СССР осоавіахімлӧн ЦС да ВЛКСМ-лӧн ЦК аслас шуӧмын јуԉ 25-ӧԁ лунсаԋ август 10-ӧԁ лунӧԇ шуісны нуӧԁны СССР-са народјаслыс стрелковӧј спартакіаԁа.

Стрелковӧј спартакіаԁалӧн могыс—провертны Сојузнӧј да автономнӧј республікајасыс стрелково-спортівнӧј ужлыс состојаԋіје, вылӧ став Сојузса да мірӧвӧј рекорԁјас установітӧм.

Комі республікалы тајӧ стрелковӧј спартакіаԁа вылӧ ԍетӧма места выԃеԉітны кык стрелковӧј команда, ԁас мортӧн командаын. Ӧті командаас кутасны пырны школԋікјас-піонерјас 13-саԋ 16 арӧсӧԇ—6 ԃетінка да 4 нывка.

Ісаков.

Отв. редакторӧс вежыс

І. УԈЈАНОВ

Уполн. Главлита 2223. Типография УМП, г. Сыктывкар. Тираж 3050